

Universitata instruado de esperanto, esperantologio kaj interlingvistiko

Ilona Koutny
Interlingvistikaj Studoj
UAM, Poznano, Pollando

Enkonduke

- Instruado de lingvo en universitato – prestiĝo (vd minoritatajn lingvojn)
- Ebligas lingvistikajn esplorojn, kunlaborojn kun aliaj kolegoj
- Profesieco por studentoj

1. Esperanto en la superagrada instruado

- **Roloj de esperanto en edukado**
 - Lingvo por internacia k interkultura komunikado
 - Propedeŭtiko (lernfaciligo) por sekvaj fremdaj lingvoj
 - Lingva konsciigo (Springboard) – modelo

Eble ankaŭ aliaj lingvoj – kiel la angla – povas plenumi tiun ĉi rolon?!

Esperanto en diversaj terenoj de supera instruado

- ***Interkultura k internacia komunikado***
 - 130 jara sperto, eo kreita por tiu celo – pli efika
 - Malpli ŝargita kulture – pli unusenca
- ***Lingvopolitiko k lingvoplanado***
 - ***Alternativa*** strategio – malpli kosta
– konsciigo kontraŭ antaŭjuĝoj
- ***Lingvistika modelo***
 - Ĉu universala gramatiko validas por eo?
 - Sistemigo lingv., kategorioj (ekz. participoj)
- ***Instruado en eo*** de diversaj fakoj (AIS)
 - Fakliteraturo malmultas (HU: du lingvoj por dipl.)

Graveco de formado de e-instruistoj kaj fakuloj

- Profesieco

 - vastaj konoj de instruistoj
 - ja ne ekzistas baza formado

- Kvalifiko

 - integriĝi al instrukadroj en lernejoj

- Prestiĝo – ne nur hobio!

- Strategie grava (univ. kom. de ILEI, ESF, Nitobe-simpozio 2018)

 - Pli grandaj lingvoj havas eduksistemon

2. Instruado de esperanto k interlingvistiko en superaj lernejoj

- **Laŭ statuso:**

- 1) ekster studprograma studrondo,
- 2) oficiala kurso (poentoj) kun univ. instruisto,
- 3) memstara studprogramo;

Instruado de esperanto k interlingvistiko en superaj lernejoj

■ **Laŭ tipo:**

- 1) lingvokurso plejparte (Krakovo, Moskvo)
- 2) scienca prelegaro aŭ kurso (Amsterdam,... iam en Berlino)
- 3) kompleksa studprogramo (UAM, iam ELTE, Szombathely);
- 4) faka kurso en e-o (AIS, iam Szeged)

Instruado de esperanto k interlingvistiko en superaj lernejoj

■ Laŭ celo:

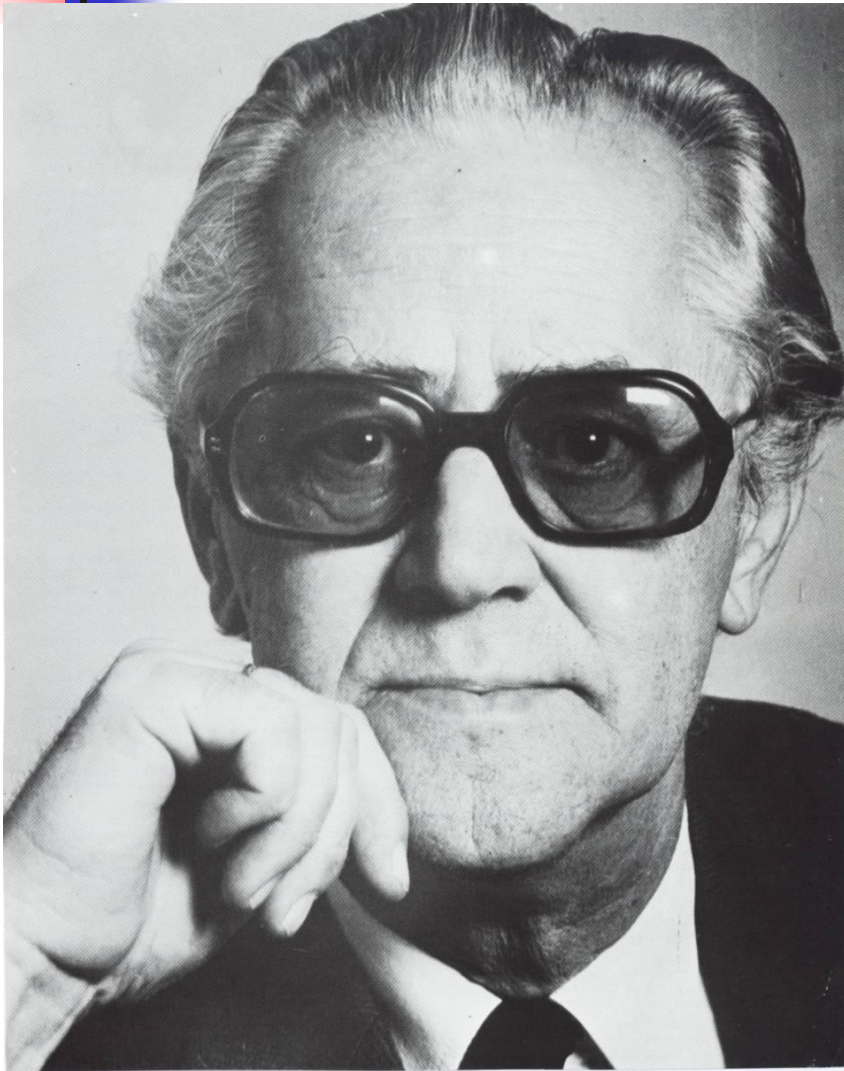
- 1) informi pri e-o kaj interlingvistiko,
- 2) baki esperantistojn kaj
- 3) formi profesiulojn
- 4) Speciala tereno: instruado de e-o en universitatoj de la tria aĝo – mensoekzerco

Listo de Pirlot: instruado de eo en universitatoj (2019)

Statistikoj de Edukado.net: nur 4 univ?! **Malmultaj!**

Kunagade.org (2018)

3. 50 jaroj de Universitataj studoj – modelo de ELTE, Budapeŝto

Szerdahelyi István
1924-1987

pionira interlingvisto
novema lingvisto
leksikografo
elstara pedagogo
organizanto de instruado
fondinto de **E-fako**
de ELTE (1966-2009)

Esperanto-fako de ELTE

- Instituciigo de universitata instruado
- Scienca okupiĝo pri esperantologio, interlingvistiko
- Kreo de studprogramoj k lernolibroj
- Taga k koresponda formoj
- Internacia esperantologia-fako (90-aj j.: I. Koutny, Zs. Varga Haszonits, +eksteraj preleg.)
 - Magistra titolo pri esperantologio
- Formado de fakuloj, instruistoj (I. Szabó, Zs. Barcsay, Zs. Kóródy, I. Ertl, IK, KK...)

4. Postdiplomaj Interlingvistikaj Studoj de UAM – ekde 1998

- 3-jara studado en ekstera formo:
 - 120 kreditpoentoj – kiel magistrasaj studoj filologiaj
- Intensaj kursoj kaj ekzamenoj
 - unufoja semajna vizito dum la semestro
- Bazaj studobjektoj
- **Specialiĝoj** en la tria jaro
 - **Lingvopedagogio**
 - Internacia kaj interkultura komunikado
 - Tradukado, Literaturo, Interlingv., Lingv.

4.1. Bazaj studobjektoj

- Studobjektoj de ĝenerala k aplikata lingvistiko (de fonetiko ĝis pragmatiko)
- Komunikado internacia k interkultura
- Interlingvistiko (planlingvoj)
- E-gramatiko k lingvistikaj aspektoj de eo
- E-literaturo
- movadhistorio

4.2. Lingvopedagogia specialiĝo: Instruista trejnado

- Unujara po unu semajna vizito dufoje, kaj fina kompleksa ekzameno
- Lingvopedagogia bloko de la universitata formado (de la 3a jaro)
- Minikursoj pri e-gramatiko, e-literaturo kaj movadhistorio
- finlaboraĵo

ilei

edukado.net

El la programo

Lingvopedagogio (Katalin Kováts, Zsófia Kóródy,,
Ilona Koutny):

- **Bazaj faktoroj de lingvopedagogio**
(instrumetodoj, instrupocezo, evoluigo de kapabloj, taksado, lingva interfero, ktp.)
- **Esperanta metodiko** (instruado de elparolo, gramatiko, vortoprovizo kaj kulturo, planado de lecionoj kaj kursoj, ktp.)
- **Instruhelpiloj** (de instruista kofro tra eldonaĵoj, filmoj ĝis retkursoj)

ilei

edukado.net

El la programo

Esperanta kulturo (Tomasz Chmielik, István Ertl, Ilona Koutny, A. Korjenkov):

-
- Plej gravaj eventoj de la historio de esperanto
 - Ĉefaj periodoj kaj verkistoj de e-literaturo
 - Tiklaj punktoj de e-gramatiko

Lingva trejnado (per testoj de Edukado.net)

Donaco: partopreno en la aktualaj kursoj de la Interlingvistikaj Studoj: H. Tonkin / R. Corsetti pri nuntempaj problemoj de e-movado

4.3. Surlokaj kursoj en UAM kaj retaj kontaktoj

- 4 x10-horaj kursoj kun konataj fakuloj
- Reta konsultiĝo kaj preparo de taskoj
- Komuna retejo por materialoj,
- Ekzercado per Edukado.net
 - Postulo: B2, celo: atingi C1

Aktuala **postdiploma interlingvistika grupo** en 2017-20 el 8 landoj (Brazilo, Ĉinio, Francio, Germanio, Hispanio, Koreio, Rusio, Usono)

instruista trejnado en 2019-20 (It, Meksiko, Pl)

Interlingvistikaj Studoj

▼ Internacia karaktero: partoprenantoj k
prelegantoj:

prof. John Wells (GB) aŭtoritato pri fonetiko; prof.
Nicolau Dols (ES) pri fonetiko,

prof. Vera Barandowska-Frank (DE) – AIS, interlingv.;

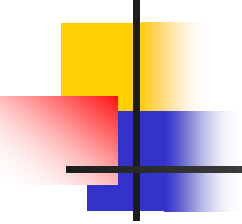
prof. Humphrey Tonkin (USA), eksrektoro de la
Universitato Hartford); prof. Aleksander Melnikov
(RU), +prof. Zbigniew Galor (PI), dr Ulrich Lins (DE);

Dr Katalin Kováts, Zsófia Kóródy, István Ertl (HU)

Lidia Ligeża, Tomasz Chmielik, Barbara Pietrzak (PI)...

4.4. Studentoj en la pasintaj 20 jaroj el multaj landoj

Komencojaro	Partoprenantoj	Nombro da landoj
1998+99+00	8+4+4	8: BE, CZ, DE, GB, MA, (PL), SE, USA
2002	22	12: AT, BE, DE, FI, FR, HR, IR, HU, LT, (PL), RU, SE
2005	25	13: DE, FR, HR, HU, IR, IT, JP, LT, SK, SI, (PL), RU, UKR
2008	12	8: BR, FR, GR, HR, IR, KR, UKR, USA
2011	21	11: BR, CH, DE, ES, FR, HU, IT, (PL), RU, UKR, USA
2014	26	14: BR, PL, ES, SE, BE, HR, FR, HU, NL, RU, UK SK, CZ, IR
2017	20	11: BR, USA, CN, KR, FR, DE, ES, TR, PL

-
-
- Diplomo (atestilo) de postdiplomaj studoj pri interlingvistiko (post defendo de faklaboraĵo kaj fina ekzameno)

- 7a studgrupo kaj 22a jaro

<http://interl/.amu.edu.pl>

<http://studenci.amu.edu.pl/studia/podyplomowe/wydzia-neofilologii/studia-podyplomowe-interlingwistyki>

4.5. Scienca agado k kunlaboro

- **Kunlaboro** kun kolegoj per Erasmus (Lepsiko, Bruselo, Balearaj Insuloj)
- **Esplorado**: esperanta gramatiko, leksikografio, lingva bildo de la mondo
- **Eldonado**: revuo JKI (*Lingvo. Komunikado. Informado*) – artikoloj angle, pl k esperante
 - artikoloj kiuj mencias esperanton aŭ estas skribitaj esperante + ekde 2012 la esperantaj resumoj:
 - 860 paĝoj dum 10 jaroj en 10 numeroj
 - JKI10 speciala numero pri esperantologio k interlingvistiko: 234 p. <http://jki.amu.edu.pl>

Scienca agado

- Eldonado de **lernolibroj**: proveldono de ***Interlingvistiko*** de Vera Barandovska 2017, definitiva eldono en 2020
- **Doktoriĝo** (sub la gvido de I. Koutny)
 - Ida Stria 2016 pri lingva bildo de planlingvoj
 - Michal Kozicki 2018 planado de la amhara lingvo surbaze de planado de etnaj k planitaj lingvoj
- **Interlingvistikaj simpozioj** (2008, 11, 14, 17)
 - Malfermita por neesperantistoj **la 5a en 2020**
Rolo de lingvoj en interkultura komunikado 17-18.09

Celo: Venigi fakulojn, interkultura etoso ...

Konkludoj

- Universitata instruado de esperanto kaj esperantologio/interlingvistiko okazas sporade en diversaj formoj, sed havas **gravajn celojn** alternativa komunikilo, interkultureco, lingvistika modelo, profesiaj k kvalifikitaj instruistoj
- Por ĉiutaga praktiko, turismado ne necesas studoj, sed **por fakuloj k instruistoj jes!**
- Universtitata instruado donas **larĝajn bazojn** al la partoprenantoj kaj **prestiĝon** al la movado – la **Interlingvistikaj Studoj** de UAM servas tion